

Anna

E. Tagerselt

GULNADE BLAD.

AF

AINA.

[Edith Forsman]

ÅBO,
G. W. Wilén & Cos boktryckeri,
1900.

„En gratie var hon!„

I.

Träden fram, I bleknade skuggor, träden fram ur min dagboks gömslen unga och friska såsom ni en gång voren och såsom ni alltid skola förblifva i djupet af ett älskande hjärtas hågkomst.

Min broder var nygift. Vi hade bekommit bröllopsbjudningen jämt två veckor för sent, något som ej var att förundra sig öfver med den tidens dåliga kommunikationer, i synnerhet i fråga om ett så långt afstånd som mellan Moskva och vårt hem högt uppe i norden. Min far — stadens borgmästare — var icke särdeles belåten med detta parti. Han hade nog i hemlighet utsett sin ende son, vår dyrkade Edvard, åt en rik och vacker kusin, och nu hade min käre herr broder tvärtemot alla beräkningar ingått giftermål med en ung dam, född ryssinna och uppfostrad i den gamla hufvudstadens förnämsta sällskapskretsar. Skön var hon på porträttet, som Edvard hemsändt, men utan förmögenhet. Det spelade förstås ingen roll i hans förälskade ögon.

Nu skulle de komma på besök till oss, innan de bosatte sig i vår egen hufvudstad, där min bror för tillfället var stationerad som nyutnämnd kapten.

Mamma gick omkring och såg efter att allt i huset skulle vara så välordnad och elegant som möjligt för den fina

främmande svärdottern, pappa hade djupa rynkor i pannan och jag själf, Elise Svane, kände mitt hjärta klappa af en besynnerlig, med glädje blandad oro.

Huru skulle hon väl finna oss och våra enkla förhållanden, Edwards utländska hustru? Den frågan gjorde jag mig väl tusen gånger.

Ändtligen var den för deras ankomst utsatta dagen inne. Min far hade påtagit sin bästa peruk och mamma sin prydligaste mössa, jag hade min hvita musslinsklädning och hela huset var smyckadt med blommor, ty vi voro nu i början af augusti och astrar, levkojor och georginer stodo i sin mest brokiga prakt.

Allt var så festligt, ja, jag tyckte till och med att hela staden såg annorlunda ut än vanligt i den väntansfulla stämning, hvori jag befann mig. Åtminstone syntes i hvarje fönster vid Storgatan välbekanta ansikten, som nyfiket blickade ut mellan nätgardinernas rutor; grannarna voro minsann icke mindre intresserade af borgmästarens främmande.

Gamla Walborg, vår hedervärda hushållerska, lutade betänksamt sin spetsiga näsa öfver stekgrytan; om de icke snart hördes af, kunde kycklingarna i en hast få för mycket, och det skulle gått hennes kokerskehjärta för nära. Sedan slätade hon ut sitt svarta sidenförkläde och påtog en lagom högtidlig min, passande för tillfället och afsedd att dölja den rentaf jublande fröjd, hon kände öfver att få återse den afgudade gullgossen, hvars sköterska hon en gång varit.

Plötsligt hördes ljudet af hästhofvar på de tysta gatorna och där, där om hörnet från tullgatan, rullade en i våra ögon ytterst modern resvagn rakt fram till vår port. Pappa kastade undan sin kära pipa med det dyrbara silfverbeslaget och mamma tvinnade nervöst mössans gredelina sammetsband, ty nu var den af oss alla i hemlighet fruktade stunden inne.

Vi skyndade ut på trappan och just i detsamma hoppade Edvard, den ståtliga unge militären, ur vagnen med en ung dam i sina starka armar.

Hvad hon var förtjusande, ett trefaldigt „ah“ af beundran ljud från våra läppar, då Edvard satte ned sin lätta börda och triumferande utropade: „Här ha ni henne nu, min älskade Vera, jag vet att hon är välkommen, icke sannt?“

„Ja, ja“, det var ju naturligt. Jag tror att om berg af fördomar och missbelåtna tankar tidigare rest sig mot främlingen, skulle de alla sjunkit och förintats inför denna uppenbarelse i flor och spetsar från sagornas värld, som verkligheten nu förflyttat till de målade stegen i vår förstugutrappa. Här stod således föremålet för våra tankar under de senast förflutna månaderna, hon som vi alla tillsammans och enhvar för sig grubblat så mycket öfver, en liten sylfidisk varelse med glänsande svarta lockar, hy som marmor och stora sammetsmjuka, bruna ögon.

Med sydländsk liflighet hälsade hon oss alla; jag kan ännu, när jag vill, känna beröringen af hennes varma läppar på min kind och den svaga doft af violer, som strömmade emot mig från spetsarna kring hennes hvita hals. Ja, mer än någonting annat skulle denna doft, som alltid omgaf henne, bevara hennes minne frikt hvar gång jag sedan i livet kom i beröring därmed.

„Vera är trött af resan och önskar hvila en stund“, sade nu Edvard; därpå tog han hennes hand och förde henne in i det för de resande bestämda gästrummet.

Vi hunno knapt gifva hvarandra del af det första intrycket, då min bror åter stod ibland oss: „Elsie, lilla syster“, sade han gladt, „du kan gerna gå in till Vera, hon skall bli belåten att få göra bekantskap med dig.“

Rodnande af förtjusning skyndade jag att efterkomma hans uppmaning, men mycket blyg och tatatt kände jag mig visserligen i denna stund gentemot den eleganta unga damen, som därinne i det halfskumma rummet bakom fällda persiennier låg tillbakalutad mot soffkuddarna. Edvard hade bredt en äkta schal öfver den fina gestalten och det upplösta håret föll i rika blåsvarta vågor kring hennes regelbundet vackra ansigte. Hon var bedårande och hennes skönhet var tillika så sällsam, att jag hvarken förr eller senare sett någon, som liknat henne.

Att hon ägde en utomordentlig tjusningsmakt, förenad med äkta qvinligt behag, kände jag genast halft instinktmässigt, men senare fiago vi alla erfara det i rikt mått.

Med oemotståndlig gratie sträckte hon nu sina armar mot mig och där på knä invid soffan såg jag mig mått på de bruna ögonens glans. Smeksamt strök hennes smala hvita hand öfver mitt hår och på sitt brutna språk hviskade hon med sin låga melodiska röst: „Seur Elise, jag älskar dig“. — Kunde någon undra att jag var vunnin?

Senare fick jag hjälpa henne vid toiletten, som var enkel, men af dyrbart tyg och utsökt elegans. Hvarenda liten småsak, som tillhörde Vera, bar samma nobla prägel och visade utan ord hvilken krets hon tillhört hela sitt lif. I sin svarta atlasklädning med en diamanstjärna vid bröstet och några äkta spetsar fästade såsom ett diadem öfver det praktfulla håret, syntes hon mig som en sannskyldig prinsessa, som man helt omedvetet måste hylla.

Samma intryck gjorde hon äfven på föräldrarna, och i synnerhet var min far, som mest motsatt sig Edwards val, nu den, som lifligast tycktes beundra Vera. Något som på det allra högsta gladdede Edvard, det squallrade hans strålände ögon.

Vid thebordet var Vera innerligt älskvärd, prisade „maminskas“ småbröd och pratade så näpet blandande ihop tre språk,

att till och med min fars allvarliga ansigte var ett enda leende. Hon beundrade alla mina blomsterarrangement till deras ära, kysste bladen med ett varmt uttryck i blicken och tillät Edvard att fästa en vacker purpurrod nejlika i de svarta lockarna. Det såg grannt ut i den nedgående solen, som just sände sin sista dröjande stråle in genom fönstren i salongen och omslöt Veras hufvud med en gloria af guld.

Var det en profetia om framtidslycka, jag undrade däröfver, medan jag stod där och betraktade henne. Tankarna göra ju stundom sådana små utflygter i aningens värld; sedan glömmar man alltsammans och först i långt kommande tider dyker tanken åter upp.

Hvarje dag under de följande veckorna var och förblef Vera den magnet, som drog enhvar till sig, och Edvard var stolt öfver sin unga hustrus triumfer. De voro mycket unga båda två och — mycket barnsliga åtminstone i mitt tycke, men jag hade, som alla försäkrade, alltid varit en smula lillgammal. „Syster förständig“ brukade Edvard kalla mig, och Vera log bifallande och sade att jag var „trop excellent“, och sedan dansade de under kronan, så att kristallerna dallrade, och jollrade och smågnabbades såsom ett par fåglar, hvilka just hålla på att sätta bo.

Vera sjöng och spelade utmärkt väl — hon hade haft skickliga lärare och det var ännu sällsynt hos oss, därför var det också ett stort nöje för oss att lyssna till hennes toner, när hon om qvällarna slog sig ned vid pianot och lät oss höra någon vemodig slavisk folkvisa eller en sprittande mazurka, som kom hvarje nerv att skälfa. Om hon spelade eller sjöng glada eller dystra melodier, kände man att hon gjorde det med hjärtat, och därför blef också intrycket oförgätligt.

Naturligtvis ville våra grannar och vänner i staden också göra bekantskap med de nygifta. Men Vera föredrog alltid

synbarligen det stilla lifvet i hemmet och trufdes förträffligt med oss, något som verkligen var beaktansvärdt, då man betänker de storstaðsförhållanden, vid hvilka hon var van.

På den aftonbjudning, föräldrarna höllo för stadsborna, våra gäster till ära, uppfyllde Vera dock sina sällskapliga plikter med en fulländad världsams behag. Jag tror hon eröfrade hvarenda en af de inviterade, ända från den gamle knarrige majoren — vår hedervärde postmästare — till den yngsta tärnan i prostgården. Öfver allt följdes den félika uppenbarelsen i svart tyll och äkta pärlor med beundrande blickar, och när hon till slut satte sig vid pianot, steg förtjusningen till sin höjd. Edvard var äfven denna dag så ståtlig och vacker, att de tillsammans utgjorde ett ovanligt behagligt äkta par, därom voro alla ense.

Jag, deras lilla blyga syster, gladdes i hemlighet däröfver och fann att deras glans till och med kastade en skymt af återsken öfver min tillbakadragna person.

II.

Så förflöto veckorna och snart var den dag inne, som skulle föra våra kära resande till deras eget hem. Skilsmessan blef öm och saknaden stor åtminstone å vår sida, och det räckte länge, innan lifvet ville gå tillbaka i de gamla hjulspåren. Vi voro alla i en stämning såsom när årets festdagar gått till ända, då hvardagslifvets prosa smakar temligen saltlöst.

Edwards bref voro våra glädjestunder; han skref icke ofta, men alltid gladt och mest om Vera, hennes triumfer i sällskapslifvet, hennes älskvärdhet m. m. Min far brukade läsa breffen

högt för oss, men sedan gömde han dem sorgfälligt i sin chiffonier, så kär hade den nya dottern blifvit honom. Framemot försommarn nästkommande året började breffven innehålla vissa mystiska vinkar, som alla omsider fingo sin förklaring i det jublande telegrammet: En duktig gosse i dag söndag. Mor och barn raska!

„Hurra, hurra!“ ropade pappa, „nu, kära mamma, låt hemta en af de mögliga vinflaskorna ur källaren, vi skola dricka den nyföddes skål i gammal madeira!“

Det var en fröjd utan ända och äfven gamla Walborg måste in och tömma ett glas för Edwards gosse, som nog skulle bli lycklig i världen, menade hon, efter han var söndagsbarn.

Vi voro obeskrifligt intresserade att få veta gossens namn och funderade både hit och dit, ända tills breffvet med den efterlängtnade nyheten nådde oss. Han hette Fredrik Johan efter min far, och det kunde man kalla ett godt påhitt, ty aldrig hade jag sett honom fägnas sig så mycket öfver någonting, som att den lille sonsonen fått hans båda dopnamn.

„Veras förtjänst“, log han och gnyggade händerna af belåtenhet.

Jag trodde nog att det var Edwards önskan, men ville ej motsäga honom. Nu fingo vi mycket ofta bref, Edvard skref i allmänhet väl och med stor lätthet, och det var ju så otaliga småsaker att berätta om gossen, som den stolte unge fadern var lika förtjust att få meddela som vi att blifva underkunniga om.

„Elise borde resa och se gossen“, sade min far en dag några månader senare, „vi äro gamla och vägen lång, men hon kan se honom i vårt ställe och framföra vår faddergåfva, den antika silfverbägaren.“

Så blef det bestämdt att jag skulle göra min första resa ut i världen, och snart voro alla händer i värksamhet för att värdigt utrusta mig till färden, ty den tiden var en resa från norden ned till hufvudstaden icke en bagatell som i våra dagar, utan en rätt allvarsam sak, som behöfde noga förberedas. Allt gick emellertid efter önskan. Ressällskap var anskaffadt, Edvard skriftligen underrättad om min ankomst, och så begaf jag mig full af glada förväntningar på väg.

Naturligtvis var jag betydligt nyfiken att se vår hufvudstad, — målet för hittills ouppnådda önskningar — men ännu mer min broders hem, Vera och framför allt — gossen.

Huru väl jag minnes ankomsten till tullen, de folkrika gatorna och de stora husen; framåt bar det allt ännu ända ut mot Brunnsparken, ty vid gatan midt emot dess svajande kronor bodde Edvard i ett gammalt hus, som säkert länge sedan bytt både form och färg, om det icke är alldeles försvunnet.

Redan vid ingångsdörren tog min broder emot mig med varma välkomstord, och så nästan bar han mig uppför trappan, men däruppe i den skumma tamburen bredde Vera två mjuka armar mig till mötes. — Deras hem var mycket vackert med sidenöfverdrag på soffor och länstolar, höga speglar och blommor öfver allt — det var Veras älsklingsvurm. Allt var så nytt och så modernt i mina undrande ögon, och i synnerhet var Veras boudoir med sina sammetsmöbler, sina rika mörka draperier och tusen dyrbara småsaker på bord och konsoler, det elegantaste lilla bo för en vacker ung qvinna, jag någonsin kunnat föreställa mig.

„Låtom oss sitta ned här och få oss en god pratstund“, föreslog min svägerska, men jag hade annat i tankarna; vi hade ju icke ännu sett gossen.

„Ack, han sover visst som vanligt“, sade Vera lugnt; åh, att hon kunde tala så sansadt om honom. Edvard förstod dock

min otålighet och visade genast med ifver vägen till barnkammaren, ett stort rum, luftigt och snyggt, men något tomt i mitt tycke, jämfördt till exempel med boudoiren. Mitt första intryck däraf var likväl flyktigt, ty hela min uppmärksamhet fästes ju främst vid vaggan, där vår skatt hvilade, han, som jag kommit den långa vägen för att se och trycka till mitt af kärlek klappande hjärta.

En äldre sköterska med godt utseende hälsade höfligt, sedan sköt hon gardinen åt sidan och där, där under det röda sidentäcket, som mamma egenhändigt stickat, slumrade lille Fredrik Johan med den hvita mössan som ram kring sitt lilla rosiga ansigte. Hvad han var innerligt älsklig, där han låg, och just då jag lutade mig ned öfver honom, slog han upp sina stora, oskuldsfulla blå ögon och blickade på mig så förståndigt som om han känt att det var fars egen syster, som stod där full af beundran med glädjetårar i blicken vid hans bädd.

Jag ville knapt kunna slita mig från barnet, men Edvard påminte mig slutligen om att Vera väntade, och så måste jag följa honom. Min entusiastiska beundran måste emellertid få luft, och när jag fann min svägerska på hvilsoffan i boudoiren, utgöt jag hela min förtjusning öfver henne, tills hon leende förklarade att om jag fortfor så, tills gossen själf kunde förstå mig, skulle jag göra honom till en egenkär byting, det ville hon gifva sitt ord på. — Alla skrattade.

Vår vackra Vera var sig lik; tillbakalutad mot sammetskuddarna tycktes hennes skönhet i den rika omgifni gen komma till sin fulla rätt mer än någonsin, och Edvard såg lika betagen ut som förut.

Jag skulle blott dröja tre veckor i hufvudstaden, men det ville hvarken min bror eller hans hustru höra talas om. Bref afsändes till föräldrarna med begäran om „förlängd permission“, som Edvard uttryckte sig, och hvad mig själf angick, begärde

jag ingenting hellre än att få stanna. Vårt lif var mycket angenämt, omvexlande med stillhet i hemmet och yttre förströelser. Min bror hade ej stort umgänge, men de lefde med i den högsta societeten, där Vera var en framstående stjärna; dessutom besökte vi teatern, konserter och assembleér. Men för mig fanns intet större nöje än besöken i barnkammaren, och ofta, då Edvard och hans hustru begåfvo sig ut, bad jag att få stanna hemma hos gossen.

Jag tröttnade aldrig att leka med honom, och det föreföll mig också snart som om han känt mig bäst af alla dem, som omgäfvade honom, och som skulle hans gladaste leende fallit på min lott. Edvard var likväl gränslost fäst vid barnet och jollrade mycket med den lille, då han var hemma, men han hade sina tjänsteåligganden och var till följd däraf ofta borta flere timmar med ens. Om qvällarne, då de ej voro upptagna af sällskapslifvets plikter — de enda, tror jag, som Vera tog riktigt på allvar — gjordes musik och Edvard skämtade och såg lycksaligt beundrande på sin vackra hustru. Smekmånaden tycktes ännu icke förgått för dem. Vera gick aldrig ut allena utom i kyrkan; då hon var hemma, half g hon i boudoiren med en fransk roman i handen, men aldrig såg jag henne sysselsatt med något arbete, och all o tanke för hushållet hvilade helt och hållet i tjänarnes händer.

Tillbakalutad i sin hvilsoffa tycktes Vera med ett halft mildt, halft nonchalant småleende blicka ut på den lilla värld, som omgaf henne. Hon var aldrig nyckfull, aldrig vid deligt lynne, men det var som om hennes intrassen icke haft något verkligt fäste här. Jag kan icke säga, om dessa reflexioner trängde sig på mig vid denna tid, eller om de kommo småningom, allt som jag själf blef äldre och mera mognade för lifvets erfarenheter. Jag var ju ännu i sjelfva väcket bra

ung och hade dessutom uppvuxit inom hemmets trånga värld och i småstadsförhållanden.

Det enda säkra är att jag fortfarande beundra min svägerska och ofta tillbragte långa stunder på knä vid hennes soffa. Där låg hon med de långa ögonfransarna hvilande mot den sammetsmjuka kinden, och när hon uppslog de stora mörka ögonen, låg ett hänförande uttryck i deras bruna djup. Från hvarje lekfull lock på hennes fina hufvud till täspetsen på den lilla eleganta toffeln var hon en sannskyldig gratie.

Hennes toilett var alltid utsökt, äfven då vi voro alldeles allena, men med undantag af en eller annan baldräkt, då kulörta blommor eller band någon gång förekommo, såg jag henne aldrig iklädd en brokig kostym. Svart, hälst siden, men äfven sammet eller spetsstyg, utgjorde hennes vanliga dräkt, och oftast bar hon en klädsam tyllslöja draperad kring håret. Kanske visste hon att den svarta färgen klädde henne, eller hade hon aflagt något löfte; då jag en gång frågade henne därom, undvek hon att svara.

Öfverhufvudtaget befattade Vera sig icke heller mycket med sitt barn. Hon log mot honom, när han satt i sköterskans famn och kastade en slängkyss med sina rosenröda fingerspetsar, men sällan, om någonsin, såg jag henne taga honom i sina armar. Det skulle också förefallit nästan farligt, då gossen var duktig för sin ålder och modern späd som en elfva.

Par små roliga episoder från barnkammaren stå lifigt för min hågkomst. En gång hade amman fått tillstånd att gå ut och fördröjde sig öfver barnets badtimme. Det lilla grönmalade badkaret kom in, men hvem skulle våga försöket att sänka ned den lille däri?

Vera doppade långsamt sin hvita hand i det ljumma vattnet, men följden var att de vackra spetsarne kring handlofvarne

blefvo våta; då kom jag fram med ett djärft förslag: „Låt mig försöka, kära Vera.“

„Oändligt gerna“ — med en oeffterhärmlig gest af gratiöst behag steg hon åt sidan och drog sig leende så långt tillbaka som möjligt för att undvika stänk från bunken, där mina lätt skälfvande händer nu försigtigt nedlade lilla Fedis sprattlande kropp.

Det blef ett bad. Jag tror vi höllo honom en half timme i vattnet, förtjusta af att se, huru väl han tycktes befinna sig däri. Viljan var god, men erfarenheten fattades, därför såg väl äfven en mild Försyn till, att vi af pur välmening dock icke skadade vår älskling.

En annan gång kom Vera förtjust in i salongen och berättade att hon gjort en ny uppfinning för gossens trefnad. Både Edvard och jag följde henne till vaggan, och se där slumrade vår skatt under ett luftigt tak af hvitt muslin, som var konstrikt och smakfullt hopfästadt med — knappålar. Vi beundrade naturligtvis detta arrangement, och Edvard i synnerhet fann det förträffligt, såsom blott Vera kunde göra något dylikt

Ännu var hon hans beundrade ideal, men ehuru jag visserligen fortfarande beherskades af min svägerskas tjuvningsmakt, började jag dock i hemlighet betvifla hennes fullkomlighet. Van vid att se min mor såsom värdinna själf hafva uppsikt öfver allt i sitt hushåll, märkte jag i min broders hem åtskilliga missbruk och ett slöseri, som föreföll mig mindre ändamålsenligt, men Edvard — opraktisk såsom mången ung man af hans ålder och uppfostran — fann ingenting att klandra, och då jag vågade en antydning därom till Vera, log hon och förklarade att jag var „trop sage“. Hon hoppades att maten var mig till nöjes och att ingenting fattades i uppässningen, i annat fall skulle hon ställa domestikerna till räkenskap o. s. v.

Naturligtvis afbröt jag samtalet och försäkrade ifrigt att jag var fullkomligt belåten med allt, och därmed var freden återställd. Jag lärde mig förstå, att på den vägen var ingenting att vinna.

Vidare fann jag, uppfostrad i gammaldags stränga åsigtter, åtskilligt anmärkningsvärdt hos min svägerska. De böcker, hon läste, voro minst sagdt af tvetydigt värde, och de små anekdoter, hon stundom, då hon var vid meddelsamt lynne, delgaf mig från den stora värld, där hon var så hemmastadd, skulle bragt min sedesamma moder att rodna, det är jag alldeles viss på.

Stor var ju också min häpaad vid Veras mången gång upprepade undran öfver att jag aldrig haft någon „amant“, som hon sade. Det var en brist, som hon beklagade och på samma gång fann nästan oförklarlig.

Hvilka besynnerliga och obegripliga erfarenheter för mitt stackars, oskuldsfulla flickhjärta.

III.

Min brors umgänge var som nämnt icke stort, inga fruntimmer gingo ut och in hos Vera och jag såg henne aldrig visa sig förtrolig gentemot de andra unga officersfruarna, men några af Edwards kamrater voro ofta gäster vid thebordet eller till middagen. En af dem kom isynnerhet nästan för beständigt, tyckte jag. Det var en löjtnant von Z, lång och smärt, något äldre än min bror, med präktiga mustascher och mörkt hår. Han såg onekligen ståtlig ut och hade ett ridderligt sätt mot oss damer, men likväl behagade han mig icke trots allt det beröm,

han slösade på Edvard, för att därmed intaga mig till sin fördel. Det låg i hans blick någonting på en gång d'ärft och skyggt, som skrämde mig, och oaktadt den påfallande artighet, han ständigt visade mig, drog jag mig instinktmässigt tillbaka hvarje gång hans slanka gestalt gled in under portiérerna i Veras boudoir.

Min svägerska däremot fann sig synbarligen väl i hans sällskap och behandlade honom såsom husets vän. Utan att resa sig från soffan sträckte hon välkomnande handen emot honom och bjöd honom plats i en låg stol vid sin sida. Här kunde han sitta långa timmar än läsande för oss, än konverserande med Vera på hennes hemlandsspråk, som hon alltid gärna begagnade tillfället att få tala.

Jag tyckte att han läste sömnigt och förklarade böckerna illa valda, kanske blott af motsägelseanda, och Vera log på sitt älskvärda sätt. Hon var förtjuet i hans kåseri, försäkrade hon, löjtnant von Z. var både kunskapsrik och genialisk, jag skulle blott förstå hans uppfattning till exempel af de ryska skalderna, som han så ofta citerade för henne. Hvad skulle jag svara — jag kunde ju inte föra en konversation, jag var ju ingen dam af värld och måste väl böja mig för Veras auktoritet och löjtnantens öfverlägsenhet. För resten intresserade jag mig som nämnt aldri för hans sällskap och fann hans konversation ytterst fadd, icke talade Vera heller alltför mycket, tyckte jag, hon log blott och var älskvärd som vanligt samt gaf löjtnanten stundom ett lätt slag med solfjädern, om såsom straff för någon förseelse eller som ett ynnestbevis, det vet jag ej.

Jag kände att här fanns något hos henne, som jag icke förstod, men jag visste att hon egde en tjusningsförmåga, som ingen, allra minst en ung man, kunde motstå. Hon gjorde som nämnt aldri toilett för främmande, hon bar aldri någonting utmärkande; det var tvärtom liksom skulle hon föraktat de

konstlade hjälpmedel, hvarmed mången qvinna beväpnar sig för att eröfra, och hennes sätt, ja hela hennes väsen var så stilla, att man aldrig kunnat beskylla henne för öppet koketteri. Men hennes röst ljud som musik och hennes ögon kunde sätta en värld i brand, när de långa silkesfrausarna höjde sig från kinden.

Det var ett egendomligt gammalt hus, vi bebodde, af brunrödt tegel i par tre våningar, och som vi här befunno oss långt från stadens medelpunkt, var rörelsen på gatan utanför mycket ringa. Så mycket lifligare var det inomhus. Där ljud det beständigt som om dörren flugit upp eller stängts igen, som om tramp af fötter idkeligen genljudit i trappuppgångarna, eller som skulle andra med smygande steg smugit fram genom korridorerna.

Kokerskan påstod, att huset var ett riktigt spöknäste, och amman bedyrade högtidligt, att allt detta buller bådade olycka åt hyresgästerna. Detta gjorde mig ängslig till mods, ehuru jag försökte visa mig tapper, men en sanning är att min lifliga fantasi mången afton eller skymningsstund, då jag satt och väntade på Edwards hemkomst, lät mig höra ljudet af hans manliga steg och skramlet af hans släpande sabel i trappan en god half timme, innan han öppnade tamburdörren. Mången gång kommo dessa hemlighetsfulla ljud mitt hjärta att klappa af barnslig rädsla, men af Vera hade jag därvid ingen tröst, ty hon låg halfsofvande på sin soffa, ville icke låta tända ljusen och försäkrade att hon aldrig hörde någonting märkvärdigt. Äfven denna lilla fruktan under min vistelse i Edwards hem har stannat qvar i mitt minne.

Så hade nu emellertid den längst utsträckta tiden för mitt besök i hufvudstaden nalkats sin ända och jag måste bjuda mina kära farväl. Svårast var karske skilsmessan från lille Fedi,

sem smugit sig rakt in i mitt hjärta, men äfven från Vera hade jag tungt att skiljas. Hon hade den sista tiden varit riktigt rörande öm mot mig, sökt att uppfylla alla mina önsknin-
gar och sålunda kommit att återtaga sin gamla plats i min till-
gifvenhet — om hon ens någonsin varit aflägsnad därifrån! Det låg i hennes blick, då hon såg på mig, någonting så ve-
modigt, att jag omedvetet kände mig djupt gripen och med
tårar återgäldade de smekningar, hon slösade på mig. Då för-
stod jag ej att tyda deras uttryck, men sedan — och så allt-
för väl! Edvard skulle följa mig ett stycke på väg, men af
Vera tog jag farväl i den bruna boudoiren, där hon alltid hälst
uppehöll sig. Längre höll hon mig tätt tryckt intill sig, medan
hon åter och åter vidrörde min panna och mina kinder med
sina mjuka läppar. Sist gjorde hon korstecknet öfver mig. Hon
sade intet, men hela hennes väsen talade, det var som en enda
innerlig ångestfull bön. Om hvad? En gång, och det snart
nog, skulle jag få visshet därom, men för min inre syn står
klar, som om jag sett det i går, Veras bild, den fina spåda
gestalten lätt stödd mot dörrposten och blickande efter mig
med sällsamt vemodiga tårskimrande ögon.

IV.

Hösten var inne, en grå regnig höst med tunga stormar
och beständiga dimmor. Nu var det godt att hafva hela huset
beredt för den kyliga årstiden såsom det var fallet hos oss,
och en munter brasa spred redan hvarje qväll sitt lifvande
skimmer i vårt hvardagsrum. Då brukade jag sittande midt
emot min far vid elden berätta för de gamla minnen från mitt

oförgätliga hufvudstadsbesök, om Vera och gossen, och det ämnet blef aldrig uttömdt.

Just en sådan lugn skymningsstund, då regnet slog på rutan och stormen hven därute — jag mins ännu att dagen var en onsdag — kom gamla Walborg in och lade på sitt säfliga sätt ett bref på bordet bredvid min far. Jag sprang genast upp, ty jag hade igenkänt Edwards raska handstil på kuvertet och vi hade ovanligt länge saknat underrättelser från våra kära.

Pappa satte på sig glasögonen — alldeles för långsamt för min ifver — för att vid brasans sken taga reda på brefvets innehåll. Den flammande lågan belyste klart hans ännu kraftiga och uttrycksfulla anletsdrag, men då jag nu stod där och betraktade honom, kunde jag se, huru plötsligt en sällsam förändring visade sig i hans ansigte. Det ilade såsom en skällning genom den höga, ståtliga gubbgestalten och pappret föll ur hans slappa hand, medan han hjälplöst såg upp till mig.

„För Guds skull, min vän!“ ropade mamma, „hvad har händt?“

Jag tog upp brevet, läste de få rader, det innehöll, och räckte det sedan åt mamma. „Vera har flytt med min vän och kamrat von Z“, stod där, „gossen och jag begifva oss omedelbart på väg till eder.“ — Som i drömmen upprepade jag åter och åter dessa ord, och likväl tycktes jag icke fatta deras betydelse.

Min far hade emellertid blifvit dödsblek och hans läppar blånade, han hade fått ett slaganfall, och jag måste skynda att tillkalla tjänstefolket och vår läkare.

Kanske var det lyckligt att jag i detta förfärliga ögonblick, då föräldrarna båda blefvo som förlamade af det fruktansvärda slaget, måste tänka och handla för oss alla med en beslutsamhet, som väl ingen tilltrott min veka natur, ty annars

skulle väl äfven jag dukat under för den bittra sorgen. Nu kunde jag hela tiden utföra hvad som fordrades, om jag också föreföll mig själf som en automat.

Huru förfärligt störd hade den icke blifvit, vår lugna skymningsstund vid brasan i det vänliga hvardagsrummet, som nu såg så kallt och ödsligt ut. Så faller olyckan öfver ett hem lik en förkrossande hagelskur.

Svårast var mig att fatta själfva innebörden af denna olycka, det att Vera verkligen var borta, att hon öfvergifvit make och barn för att följa denne andre, som jag alltid så instinktmässigt dragit mig undan. Hvarken med ord eller blick hade hon någonsin låtit mig ana någonting sådant; o, jag kunde omöjligt, omöjligt fatta det!

Då Edvard anlände, hade min far repat sig så mycket, att han kunde sitta uppe i bädden stödd af kuddar, och här var det äfven han mottog sin sons sorgliga förtroende, men huru förändrade voro icke fader och son i denna stund, den ena en bruten sjukling, den andra — o, jag måste gråta ännu vid minnet däraf. Blek och aftärd med djupt insjunkna ögon och gråsprängdt hår, sådan återsåg jag min stackars unga, ännu nyss så lefnadsfriska broder. Han hade träffats af ett slag bittrare än döden. Hans berättelse om det, som skett, var kort, men gömde dock en värld af sorg och vanheder.

Jämte några vänner hade Edvard varit utrest på ett jagtparti, och då han kom hem, var Vera borta. Amman berättade att frun samma dags morgon kommit in i barnkammaren, klädd för att gå ut. Hon hade då tagit gossen i famn, kysst honom häftigt flere gånger och bedt „dadda“ taga väl vård om honom. Därpå hade hon sagt att de icke skulle vänta henne till middagen, sedan gick hon — hvart, kunde tjänrinnan icke upplysa om. På Edwards skrifbord hittades senare en liten breflapp fläckad af tårar, däri Vera delgaf att hon

begifvit sig bort med löjtnant von Z. Hon bad att man ej skulle forska efter henne, ty hon skulle aldrig, aldrig återvända. „Gif gossen åt Elise“, så slutade brefvet. Ett annat bref från löjtnant von Z., som Edvard kort därefter mottog, läste endast min far, men af dess innehåll förstodo både han och min stackars förorättade och besvikna broder att intet stod vid saken att göra. Vera hade gjort sitt val, och hon måste få gå sin väg.

Tillfälligtvis fick Edvard kännedom om den riktning, flyktningarna inslagit, så att han kunde sända efter dem Veras garderob och nipper samt — äfven en liten glänsande lock af gossens ljusa hår. — „Mitt hjärta bjöd mig det“, sade han sorgset, „hon hade väl dock qvar någon känsla för barnet.“

Jag tryckte sakta hans hand och hviskade: „Den skuld, som blifvit begången mot dig, hvilar på tvänne. Stackars Vera, en auing säger mig, att hon icke skall finna lyckan, som hon kanske nu trott sig fånga. Hennes uppfostran har gjort henne till hvad hon är, i ett godt hem skulle hon säkert blifvit en trofast kvinna.“

En dof snyftning framträngde ur hans manliga bröst. — „Tack för de orden, syster“, sade han, „det fanns nog mycket godt hos min vilseförda älskling, jag vet det bättre än någon annan.“

Från denna stund hörde jag honom aldrig mer nämna Veras namn, det var som om han begraft henne långt borta och djupt nere i jordens sköte.

Några dagar därefter återvände han till sitt föröddas hem, men blott för att upplösa det för alltid. Kort därpå fick han en ansökt officersbeställning på annan ort, men gossen, sin dyraste skatt, lämnade han enligt moderns önskan i mitt förvar.

Att säga huru högt jag älskade honom, skulle vara omöjligt! Det fanns ingen möda, som syntes mig för tung, om det gällde barnet; dag och natt vakade jag öfver honom som min ögonsten, och hans ljusa leende var min ljufvaste belöning.

„Håll väl vakt om gossen“, sade min far till mig en dag på senhösten, „kanske Vera gör ett försök att taga honom ifrån oss.“

Ett rykte hade nemligen nått oss, att lille Fedis olyckliga moder öfver vår ort skulle taga vägen till utlandet. Ingen hade behöft uppmana mig till trogen vård om det mig anförtrodda godset, men jag fruktade ej, ty jag visste att Vera aldrig skulle beröfva mig gossen.

Hela den mörka, kulna novemberdagen satt jag emellertid träget hos den lille, men när jag om qvällen tände ljus och skulle fälla gardinerna, stannade jag ett ögonblick vid fönstret, blickande ut öfver den tysta gatan. Var min fantasi då för mycket uppgjagad eller hade tankarna på den, som hela dagen uppfyllt dem, tagit gestalt? Jag vet det ej, men därute i skymningen tyckte jag mig se en skugga på den motsatta trottoaren. Drifven af en oemotståndlig impuls tog jag gossen och lyfte honom på min arm i det fulla, rika ljusskenet. Jag vet ej, om skuggan var annat än — en skugga, men mitt samvete kände sig tillfreds.

Efter denna stormiga tid följde åter lugna dagar, tack vare tidens underbara förmåga att hela sår och läka skador. Min far var nu åter frisk, om äfven mycket åldrad, men när han jollrade med lille Fedi, föryngrades han alltid märkbart.

Edvard tillbragte numera hvarje ledighet hos oss för att få vara tillsammans med sin gosse. Han var ännu dyster och iördsad, blott barnets glada lekar och oskyldiga löje tycktes

återkalla en fläkt af hans forna jag. Jag vet dock att skuggan, som förmörkat hans lyckas korta solljus, kastat sitt vemod öfver hela hans lif. Därtill kom ännu en sorg, som tungt drabbad oss alla. En härjande barnsjukdom uppstod oväntadt i våra bygder — vi skyddade lille Fedi så godt det stod i mänsklig förmåga, men Gud hade annorlunda beslutat. Vår älskling blef tagen ifrån oss efter ett långt och plågsamt lidande. Edvard behöfde icke se hans plågor, men kom dock tidsnog att tillsluta de klara barnaögonen till den långa sömnen.

Under bittra tårar och en ousäglig saknad följde vi den lilla hvita kistan till begravningsplatsen, och sedan kunde på oss tillämpas den älskliga tyska förfs ord:

„Vi vände om till det tomta rummet och ställde undan den tomta vaggan.“

Dessa sista meddelanden röra nu egentligen icke henne, vår förlorade gratie, och dock var det först efter gossens död, som det sista bandet mellan Vera och oss skulle hafva brustit.

En gång efter många års förlopp kom till Edvard ett bref. Det innehöll underrättelsen om Veras död jämte ett litet förgylldt krucifix, som hon alltid plägat bära om halsen, och en glänsande hårlock — lille Fedis första ljusa ringlor. Pappret, som omslöt dessa minnen, bar Edwards namn skrifvet med Veras handstil. Jag såg min starke broder snyfta af rörelse, när han mottog detta budskap från den döda.

Arma Vera, stackars sköna gratie, besviken och öfvergifven, hvad blef väl ditt öde därute i den stora, farliga världen? Ditt lif tillhör från den tid, jag förlorade dig ur sigte, detta skuggornas rike, där redan så många före dig förintats. Guldglorian kring ditt sköna hufvud, då du första gången stod i vår krets, var blott en vacker chimère, men jag minnes krucifixet och tror på den himmelska nåden.

Gud har ej lagt domen öfver själar i människomakt, därför må vi icke förgäta det gudomliga budet ur Mästarens mun:

„Hvilken som utan synd är, han kaste första stenen på henne.“

Slut.

B1300